

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3010/2019. (I. 7.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 1.Kpkf.670.385/2015/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 327. § (1) bekezdése, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 15. § (1) bekezdése és a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 47. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók saját ügyükben személyesen eljárva az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *c)* és *d)* pontjai, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és az Abtv. 27. §-a alapján szövetkezeti hitelintézet felszámolási eljárásának kezdeményezésére irányuló közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indult perben terjesztettek elő alkotmányjogi panaszt a Fővárosi Törvényszék 1.Kpkf.670.385/2015/3. számú végzése, valamint ezzel összefüggésben a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 327. § (1) bekezdése, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 15. § (1) bekezdése és a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény (a továbbiakban: MNB tv.) 47. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítása érdekében. Az indítványozók álláspontja szerint az ügyben eljáró bíróságok döntései, valamint az ügyben irányadó bizonyos eljárásjogi szabályok sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében garantált jogorvoslathoz fűződő alapvető jogot, az Alaptörvény XIII. cikkében foglalt tulajdonvédelem garanciáit, valamint az Alaptörvény 28. cikkében előírt jogalkalmazási követelményt.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló felszámolás kezdeményezése ügyében hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indított perben az indítványozók felperesként szerepelnek. A peres eljárás során irányadó tényállás rövid lényege szerint a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) 2013 novemberében a szóban forgó takarékszövetkezet irányítási jogköreit gyakorló felügyeleti biztost rendelt ki, majd pedig 2014 januárjában a takarékszövetkezet tevékenységi engedélyeit visszavonta és elrendelte végelszámolását. Az MNB a végelszámoló előterjesztése alapján 2015 februárjában kezdeményezte a felszámolás elrendelését, amelyről a Fővárosi Törvényszék döntött. A két indítványozó részjegytulajdonosként a saját nevükben, valamint emellett a szövetkezet képviseletében eljárva, annak volt igazgatósági tagjaként, illetve felügyelő bizottsági tagjaként – a saját és egyúttal a takarékszövetkezet nevében – keresetet indítottak az MNB felszámolást kezdeményező döntésével szemben. Keresetükben a takarékszövetkezet fizetésképtelenségét, valamint a felszámolás törvényi feltételeinek fennállását vitatták. A közigazgatási jogvitában első fokon eljáró bíróság a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül utasította el. Döntésének indokolása szerint a keresetet nem a jogszabályban erre feljogosított személy indította meg, mert a Magyar Nemzeti Bank döntését kizárólag az előtte folyó eljárásban szereplő ügyfél kezdeményezheti. A bíróság álláspontja szerint pedig az indítványozók az MNB tv. 47. § (1) bekezdése alapján sem tulajdonosi, sem pedig a takarékszövetkezetet korábbi képviselői minőségükben nem tekinthetők ügyfélnek (erről lásd: Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 15.K.31.409/2015/5. számú döntésének 2. oldalát).
- [3] Az indítványozók fellebbezése alapján eljáró Fővárosi Törvényszék az elsőfokú bíróság döntését helybenhagyta, ugyanakkor a döntés indokait megváltoztatva a törvényszék úgy érvelt, hogy az ügyben az indítványozók nem a takarékszövetkezetet, hanem saját magukat – mint természetes személyeket – jelölték meg felperesként. Minthogy azonban az indítványozók az MNB eljárásának nem voltak sem ügyfelei, sem pedig egyéb résztvevői, így keresetet sem indíthatnak döntése ellen (erről lásd: Fővárosi Törvényszék 1.Kpkf.670.385/2015/3. számú végzésének 2–3. oldalakat).

- [4] Az indítványozók a Fővárosi Törvényszék jogerős ítéletét felülvizsgálati indítvánnyal támadták a Kúria előtt. A Kúria a felülvizsgálati kérelmet azért utasította el, mert a Ket. általános jellegű ügyfelfogalmához képest az MNB tv. különös ügyfelfogalmakat határoz meg, amely utóbbi irányadó az indítványozók helyzetének megítéléséhez (erről lásd: Kúria Kfv.I.35.236/2016/6. számú végzésének 2–3. oldalait).
- [5] 1.2. Az indítványozók a Fővárosi Törvényszék döntésével szembeni felülvizsgálati kérelem benyújtásával egyidejűleg fordultak alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz. Az alkotmányjogi panaszban egyfelől a bíróságok döntéseit kifogásolják, másfelől pedig kezdeményezik a régi Pp. 327. § (1) bekezdésében, a Ket. 15. § (1) bekezdésében, valamint az MNB tv. 47. § (1) bekezdésében foglalt szabályok alaptörvény-ellenességének megállapítását és alkalmazásuk egyedi ügyben történő kizárását. Az indítványozók egyfelől az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz fűződő alapvető jog, másfelől pedig az Alaptörvény XIII. cikkben elismert tulajdonvédelmi garancia, valamint az Alaptörvény 28. cikkében előírt jogalkalmazási követelmény sérelmére hivatkoztak. A jogorvoslathoz fűződő jog sérelmének indokaként előadták, hogy a kifogásolt jogszabályok, valamint azok bírói döntésekben megjelenő értelme alaptörvény-ellenesen szűkítik a Magyar Nemzeti Bank felszámolás kezdeményezése felől hozott döntéseinek bíróság előtti megtámadhatóságát. Az indítványozók ezen érvelésük alátámasztásához felhívták az Alkotmánybíróság 38/2006. (IX. 20.) AB határozatát, amely alkotmányos kötelezettségként fogalmazta meg, hogy a felügyeleti biztos kirendelését az érintett hitelintézet képviselőjére jogosult a bíróság előtt vitathassa. Szintén a jogorvoslati jog érvényesülésével összefüggésben hivatkoztak arra, hogy mind a végelszámoló, mind pedig a felszámoló a hatóságként eljáró MNB-vel tulajdonosi kapcsolatban áll, annak közvetlen irányítása alá tartozik, így a jogszabályok ilyen értelmezése mellett a felszámolás elrendelésekor a takarékszövetkezet valójában tényleges képviselő nélkül maradt. Az indítványozók ezzel összefüggésben felhívták az Alaptörvény 28. cikkének sérelmét is. Az indítványozók a tulajdonjogi sérelmet elsősorban a jogorvoslati garanciák hiánya miatt jelölik meg. Ezen túl arra is hivatkoztak, hogy a felszámolási eljárás hátrányosan hat a takarékszövetkezetben a részjegytulajdonosok, illetve magának a takarékszövetkezet vagyoni helyzetére.
- [6] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [7] 2.1. Az Abtv. 27. § a) pontja, és ezzel összhangban az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja úgy rendelkezik, hogy alkotmányjogi panasz kezdeményezésére olyan bírói döntéssel szemben van lehetőség, amely Alaptörvényben biztosított jogot sért, vagyis alkotmányjogi panaszt Alaptörvényben biztosított jog sérelmére lehet alapítani. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban részben az Alaptörvény 28. cikkben foglalt alkotmányjogi szabályok vélt sérelmére hivatkoztak, amely a bíróságok számára alkotmányos kötelezettségként írja elő, hogy ítélező tevékenységük során a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény e szabálya nem Alaptörvényben biztosított jog, így ennek megfelelően vélt sérelmére alkotmányjogi panasz nem alapítható {elsőként lásd: 3381/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [11]; amelyet legutóbb megerősített: 3249/2018. (VII. 11.) AB végzés, Indokolás [9]}. Ebből következően az alkotmányjogi panasz ebben a részében nem felel meg a befogadhatóság Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontjában foglalt törvényi követelményének, így az Alkotmánybíróság az Abtv. 64. § d) pontja alapján az indítvány e részét visszautasította.
- [8] 2.2. Mind az Abtv. 26. § (1) bekezdése, mind pedig az Abtv. 27. §-a az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet javára biztosít fellépési lehetőséget az Alkotmánybíróság előtt. Az Alkotmányjogi panasz annak nyújthat tehát jogorvoslati lehetőséget, akinek az Alaptörvényben biztosított – saját – jogát a bíróság által alkalmazott jogszabályi rendelkezés vagy a bíróság döntése megsértette {az Abtv. 26. § (1) bekezdése tekintetében erről legutóbból lásd: 3232/2018. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [9], míg az Abtv. 27. § tekintetében legutóbból lásd: 3292/2018. (VII. 20.) AB végzés, Indokolás [6]–[7]}. Ennek megfelelően rendelkezik úgy az Ügyrend 30. § (4) bekezdése, hogy a befogadási eljárás során az érintettséget valamennyi indítványozó tekintetében egyedileg kell vizsgálni. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukat – részben – részjegytulajdonosként, saját nevükben nyújtották be.
- [9] Az alkotmányjogi panasz alapját jelentő, illetve az abban kifogásolt bírói döntés alapja a takarékszövetkezet felszámolásának kezdeményezésére irányuló hatósági intézkedés. Ennek megfelelően megállapítható, hogy

az alapjogi kifogások tárgyává tett közhatalmi intézkedés a takarékszövetkezet saját – Alaptörvényben is biztosított – jogait érinti. Jogi személynek okozott jogsérelem sok esetben hátrányosan hathat a tulajdonosok érdekeire is. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint ugyanakkor az esetleges hátrány bekövetkezése önmagában nem jelenti azt, hogy mind a tulajdonosok, mind pedig a tőlük elkülönülő jogalanyisággal rendelkező jogi személy alapjogi érintettsége egyaránt fennáll. Az esetleges hátrány bekövetkezése így önmagában nem igazolja a jogi személy tulajdonosainak alapjogi érintettségét olyan jogszabályi rendelkezések vagy bírói döntés tekintetében, amely kizárólag a tőlük elkülönülő jogalanyisággal rendelkező jogi személy – Alaptörvényben is biztosított – jogait érintik. Ebben az esetben – amellet, hogy a kifogásolt jogszabályi rendelkezések vagy bírói döntés kedvezőtlenül befolyásolhatják mind a jogi személy, mind pedig tulajdonosainak vagyoni vagy egyéb helyzetét – kizárólag a jogi személy alapjogi érintettsége állapítható meg, és ennek megfelelően a jogi személy jogosult jogvédelmi igénnyel fellépni. Figyelemmel arra, hogy jelen ügyben az alapjogi kifogások tárgyává tett bírói döntés és jogszabályi rendelkezések kizárólag a takarékszövetkezet – és nem a részjegyek tulajdonosainak – jogairól rendelkeznek, így az Alkotmánybíróság megítélése szerint az indítványozóknak a saját nevükben benyújtott indítványaik tekintetében nem állapítható meg az Abtv. 26. § (1) bekezdésében és az Abtv. 27. §-ban megkívánt érintettség. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően Abtv. 64. § *b)* pontja alapján az indítvány e részét visszautasította.

- [10] 2.3. Az Alkotmánybíróság az indítványozóknak a takarékszövetkezet nevében – az egykori képviselőre jogosultak által – benyújtott és az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésben foglalt jogorvoslatához fűződő jogra, valamint az Alaptörvény XIII. cikkben biztosított tulajdonvédelmi garanciákra alapított alkotmányjogi panaszindítványát befogadta.
- [11] 3. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadását követő érdemi eljárása során szerezte be és vizsgálta meg a takarékszövetkezet képviselőt, illetve a képviselő módját igazoló cégkivonatot. Az Alkotmánybíróság ennek során észlelte, hogy az alkotmányjogi panasszal érintett időszakban a takarékszövetkezet képviselőnek és cégjegyzésének, vagyis a takarékszövetkezet nevében történő aláírásnak a módja a több képviselőre jogosított személy közül legalább két személynek az együttes aláírása volt. A takarékszövetkezet önálló képviselőre és cégjegyzésére az alapszabály nem biztosított lehetőséget egyetlen személynek. Az Alkotmánybíróság emellett megállapította, hogy az alkotmányjogi panaszt jegyző indítványozók közül csak az egyik – a volt igazgatósági tagként eljáró – indítványozó szerepelt a takarékszövetkezet képviselőre jogosultak között, míg a másik indítványozó képviselőre és cégjegyzésre nem jogosult felügyelőbizottsági tag volt.
- [12] Az Abtv. 51. § (1) bekezdésének rendelkezése értelmében az Alkotmánybíróság az Alaptörvény, valamint e törvény szerint arra jogosult indítványa alapján jár el. Figyelemmel arra, hogy az indítványozók – a felügyeleti biztos kirendelését megelőzően – sem külön-külön, önállóan, sem pedig együttesen nem voltak jogosultak a takarékszövetkezetet harmadik személyekkel szemben, valamint bíróságok és más hatóságok előtti képviselni, így alkotmányjogi panasz benyújtására sem voltak jogosultak a takarékszövetkezet nevében {hasonlóan lásd: 3336/2017. (XII. 8.) AB végzés, Indokolás [9]–[13]}.
- [13] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság Abtv. 64. § *b)* pontja alapján – indítványozói jogosultság hiánya miatt – az indítványt visszautasította.

Budapest, 2018. december 17.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/585/2016.

